

فصل نهم: دریا‌های ایران درسنامه‌ی درس ۱۸: دریا نعمت خداوندی

نکات مهم

دریاها و منابع انرژی:

- ♦ مقدار منابع نفت و گاز در خلیج فارس آنقدر زیاد است که به این منطقه «انبار نفت جهان» می‌گویند.
- ♦ نفت و گاز از کف خلیج فارس در ناحیه‌ی کم عمق نزدیک به ساحل استخراج می‌شود.
- ♦ دریای خزر نیز دارای منابع نفت و گاز است و کشورهای اطراف این دریا به کشف و استخراج نفت از آن مشغولاند.

دریاها و منابع غذایی:

- ♦ میگو یکی از آبزیان مهم **دریا‌های جنوب** است که ماهیگیران با نزدیک شدن به **ماه مهر** برای صیدش آماده می‌شوند.
- ♦ **دریای خزر** بزرگترین منبع **ماهیان خاویاری** در جهان است.
- ♦ خاویار به مروارید سیاه مشهور و از گرانترین غذاهای جهان است.
- ♦ صید ماهی در دریای خزر از **اوایل بهار تا اوایل پاییز ممنوع** است.

تعدادی از ماهی‌های دریای خزر: ماهی کولی، سفید، سوف، کفال، کیلکا و ماهی‌های خاویاری (مثل تاس ماهی و اوزون برون)

تعدادی از آبزیان دریا‌های جنوب: ماهی سرخو، سنگسر، حلوا، قباد، شوریده، زبیده و میگو

روش تهیه‌ی کنسرو ماهی:

ماهی‌ها را پس از صید با کامیون‌های یخچال‌دار به کارخانه‌ی کنسروسازی حمل می‌کنند. در آنجا ماهی را به قطعات بزرگ برش می‌زنند و در دیگ‌های مخصوص می‌ریزند تا برای مدت معینی بپزند. بعد دستگاه خودکار، تکه‌های پخته شده را درون قوطی می‌ریزد و نمک و روغن به آن اضافه می‌کند. ضمناً هوای قوطی‌ها نیز خارج می‌شود تا فاسد نشوند.

دریاها و بازرگانی:

- ♦ بخش عمده‌ای از صادرات و واردات کشور ما از طریق بندرها صورت می‌گیرد.
- ♦ با توجه به تنوع فعالیت‌ها در دریا **انواع کشتی‌های ماهیگیری، تفریحی، تجاری و نفتکش** در کارخانه‌های کشتی‌سازی تولید می‌شوند.
- ♦ این کارخانه‌ها در **اطراف بندرعباس، بوشهر و چابهار در جنوب و نکا در سواحل دریای خزر** وجود دارند.
- ♦ دریا شغل‌های گوناگونی را برای مردم به‌خصوص ساحل‌نشینان فراهم آورده است.
- ♦ از شغل‌های مردم ساحل نشین می‌توان به کشتی‌سازی و لنج‌سازی، تعمیرات کشتی و لنج، کشتیرانی، ماهیگیری، ملوانی، بارگیری و باراندازی، انبارداری، صادرات و واردات، گردشگری، ماهی‌فروشی و ... اشاره کرد.

دریاها و گردشگری:

- ♦ مردم در تعطیلات تابستان به **سواحل شمالی و در فصل زمستان به سواحل جنوبی ایران و جزایر کیش، قشم، بندرعباس و چابهار** سفر می‌کند.
- ♦ مسافران از دریا، بناهای تاریخی و بازارهای شهرهای ساحلی دیدن می‌کنند.

از دریاها محافظت کنیم:

- ♦ خلیج فارس و دریای عمان زیستگاه بسیاری از آبزیان همچون: ماهی‌های تزئینی، مرجان‌ها، صدف‌ها، لاک‌پشت‌های کمیاب و پستاندارانی همچون نهنگ و دلفین می‌باشند.
- ♦ دریای خزر محل زندگی انواع ماهیان و پرندگان مهاجر است.
- ♦ متأسفانه فعالیت‌های انسانی همچون ماهیگیری، کشتیرانی، نشت سوخت از نفتکش‌ها و همچنین ورود زباله و فاضلاب‌های شهری و کارخانه‌ای به آب‌های دریاها، زندگی انواع ماهیان و سایر آبزیان و همچنین پرندگان مهاجر موجود در این نواحی را به خطر انداخته و آن‌ها را در معرض خطر نابودی قرار داده است.

نکته:

سازمان شیلات جمهوری اسلامی ایران در امور مربوط به ماهی‌گیری و صیادی در دریا (صید مرجان، مروارید و ...) خرید کشتی‌های ماهی‌گیری، آموزش ماهی‌گیران و امور مربوط به قایق‌های ماهی‌گیری، تولید کنسرو و ... فعالیت می‌کند. **سازمان بنادر و کشتیرانی** جمهوری اسلامی ایران در اموری چون پاکسازی و لایروبی بنادر، احداث اسکله حمل و نقل کشتی‌ها و ... فعالیت می‌کند.